

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Obornik, Meïr

5565 [1804/1805]

י"ד

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9622

תוכחת היים

יה (יר) ויהי דוד לכל דרכיו משכיל וס' עמו, וירא שאלו אשר הוא משכיל מחד ויגר מפניו, והסרגש מצוחר כי כיון שאמר על דוד ז' דברים ח' שהי' משכיל, ז' שה' עמו, אך אמר שראה שאלו שהי' משכיל, ולא הזכיר מאומה ממה שהיה ה' עמו, ואין לומר שזה לא הרגיש שאלו, שהרי תחלה אמר וירא שאלו מפני דוד כי היה ה' עמו, ועוד למה אמר שראה שאלו היותו משכיל מחד, והכתוב לא העיד אלא שהי' לכל דרכיו משכיל בלי מלות מחד? ולמה אמר לכל דרכיו בלמוד, הי' ללכל? —

אמנם ירצה כי עם היות שאלו ע"ה בחר ה' שלם מחד שעליו נאמר בן שנה וכו', מ"ו היה נמשך הרבה אחר מה שישפטו שכלו ככון וישר, וזה גרם לו נפל בטעות פעם ופעמים, אם תחלה כשלא המתין את שמואל ע"פ הכתובל באמרו כי ראיתי את העם וכו', ואומר עתה ירדו פלשתים אלי, ופני ה' לא חליתי, ואתאפק ואעלה העולה, וזוה לא נשתעבד לעשות מאמרו ותב' ע"פ נביאו מצלי התפתות בטענות שכלו, וכן בענין עמלק שפט היות דבר נראה ליקח ממיטב האין כדי לזכות לה', עם היות זה הטוי סתמי ומוחלט, וחשב ג' כלהנהג במדת הרחמנות עם חגג, בהיותה מהמעלות המדורות השכליות.

אבל דוד ע"ה מדה אחרת היתה זו, כי אם היו לו שכל ישר יודע דעת ומצין מחד ככל בני גילו, והיה לו מקום להסתנהג בהשכלה על פי שכלו, מ"ו היה נכנע ונשתעבד לבלתי נטות ימין ושאל מרגון ה' לחלוטין, והוא אמרו זיהי דוד לכל דרכיו משכיל, כלומר הן אמת כי דוד היה משכיל בעל שכל ובהנהגה, ויודע דעת מחד עמו שער מה שהיה מספיק לכל דרכיו, לשיוכל להנהג בהם כפי השכלתו, אך הוא לא כן עשה אלא וס' עמו המיד, הים רוצה שיסי' הוא יתב' דבק עמו ומסכים לחלוטין לכל אשר יעשה ולא באופן אחר, ובחלוק זה ראה שאלו ע"ה בעצמו, כי הנה הוא לא היתה זו מדת דוד שלא להסתנהג בענת שכלו, אלא אדרבא הוא משכיל מחד, עושה כל דבריו כפי מה שישכיל וישער בידיעתו מחד יותר ממה שהיה ראוי, כי זוה לא היה משתעבד לנחיו יתב', ולפיכך נתיירה מפני דוד, כי ראה זו מעלה זו יתרה עליו, ושאלן מדתו של שאלו ע"ה רצויה לפניו יתברך.

שמואל א יט

הרגום אישכנוי

<p>יט (א) וידבר שאול אל-יחנתן בנו ואל-כל-עבדיו לחמית את</p>	<p>יט (א) שאול רעדעטע נון לויט געגן יחנתן, אונד אללע זיינע דיהנר פאן דעם פארדראבען דוד אומצו-ברינגען</p>
---	--

ב א ו ר

יט (א) לחמית את דוד, עד הכה טמן שאלו את שאלו כלו, ועתה התלה ודכב באוני בני וכל עבדיו

אֶת־דָּוִד וַיְהוֹנָתָן בֶּן־שָׁאוּל חָפִיץ
בְּדָוִד מְאֹד : (ב) וַיַּגֵּד יְהוֹנָתָן
לְדָוִד לֵאמֹר מִבִּקְשׁ שָׁאוּל אָבִי
לְהַמִּיתָךָ וְעַתָּה הִשְׁמַר־נָא
בְּבִקְרֵי וַיִּשְׁבֶּת בַּסֶּתֶר וַנַּחֲבֵאתָ :
(ג) וַאֲנִי אֵצְאוּעֲמִדְתִּי לְיַד־אָבִי
בַּשָּׂדֶה אֲשֶׁר־אֶתְּרָה שָׁם וַאֲנִי
אֲדַבֵּר בְּךָ אֶל־אָבִי וּרְאִיתִי מָה
וְהִגַּדְתִּי לְךָ : (ד) וַיְדַבֵּר יְהוֹנָתָן
בְּדָוִד טוֹב אֶל־שָׁאוּל אָבִיו וַיֹּאמֶר
אֵלָיו אֶל־יְהוָה הַמֶּלֶךְ בְּעַבְדּוֹ
בְּדָוִד כִּי לֹא־הָטָא לְךָ וְכִי
מִעֲשָׂיו טוֹב־לְךָ מְאֹד : (ה) וַיִּשָּׂם
אֶת־נַפְשׁוֹ בְּכַפּוֹ וַיֵּךְ אֶת־
הַפְּלִשְׁתִּי וַיַּעַשׂ יְהוָה הַשְׁוֹעָה
גְּדוּלָּה לְכָל־יִשְׂרָאֵל רְאִיתָ
וְהִשְׁמַח וּלְמָה תַּחֲטָא בְּדָם נָקִי
לְהַמִּית אֶת־דָּוִד חַנּוּם :

ברינגן . אבער דא יחונתן דען דוד זעהר
ליכטע . (ב) ענטדעקטע ער עס איהם ,
אונד שפראך : מיין פֿאטער זוכט דך
אומצוברינגן , נים דך מאַרגען פֿרייה אין
אכט , האַלט דך אן איינס גהיימן אַרטע
פֿרבאַרגען . (ג) איך אבער ווערדע
מיינעם פֿאטער צור וויטע אויף דאָ פֿעלד
געהן , וואָ דוא דך אויפֿהעלטסט , מיט
מיינעם פֿאטער פֿאַן דיר שפרעכֿן , אונד
מערק איך וואָס זאָ זאָג' איכ'ס דיר .
(ד) יחונתן רעדטע מיט זיינעם פֿאטער
שאל : צום בעסטן דוד'ס , אונד שפראך
צו איהם : דער קעניג פֿרוינדיגע זיך
ניכט , אן זיינעם דיהנר דוד , ער האַט
ניכטס פֿרבּראַכען געגן דך , פֿילמעהר
וואָרן זיינע טאַהטן דיר זעהר ניצליך .
(ה) ער טרוג זיין לעבן אויף דער האַנד ,
(וואַגטע זיין לעבן) אונד ערשלוג דען
פלשתי , גאַטט פֿרלירה דאָדורך גאַנץ
ישראל איינען גראָסן זיג , דוא זאַהסט
עס , אונד פֿרויעטעסט דך . ווארום
וויילסט דוא דך אן אונשולדיגס בלוטע
פֿרוינדיגן , אונד דוד אומבריינגן לאַסן ,
אַהנע שולר ? (ו) שאל גאַב דער פֿאַר'ע
שטערלונג דעם יחונתן גהער , אונד
שוואור

(ו) וַיִּשְׁמַע שָׁאוּל בְּקוֹל יְהוֹנָתָן

וישבע

רשי

באור

יט (ג) ליד חזי . סמוך לחזי
חינשי"ש חייני"שם בלע"ז
(ר"ל חינשי"ש חי"שא כמו במדבר ב'
י"ז ח"צ י"ד ל' , Enfes aifes. בל"ח
(ו)
איש את רעהו , ילך את מלכו וחזיו . וידמו' שהי' מנהגו של שאול להתהלך בכל יום ויו' נשדה , ואע'
יונתן כשיבא למחר חזי חלך על ידו , ואוליכנו אל השדה אשר אתה עס , והטעם שלא יהיה רחוק
ממנו כשירצה לדבר עמו . וראיתו מה , חזי חקור את חזי לדעת את אשר בלכבו עלך , לא
אסמוך על דבריו , ואת אשר אראה אגיד לך ?

עבדיו , שבלבו להמית את דוד - (ב) בבקר ,
יתכן שיעד שאול עת להמית את דוד , ובערב
קודם היום המיועד , גלה יחונתן הדבר לדוד .
(ג) ועמדתו , ענינו כאן כמו יעמד כא דוד
לפני (לעיל ט"ז כ"ב) שהוא לשון שירות .
ואמר יונתן כן דרך כבוד , כי לא כאשר ילך
איש את רעהו , ילך את מלכו וחזיו . וידמו' שהי' מנהגו של שאול להתהלך בכל יום ויו' נשדה , ואע'
יונתן כשיבא למחר חזי חלך על ידו , ואוליכנו אל השדה אשר אתה עס , והטעם שלא יהיה רחוק
ממנו כשירצה לדבר עמו . וראיתו מה , חזי חקור את חזי לדעת את אשר בלכבו עלך , לא
אסמוך על דבריו , ואת אשר אראה אגיד לך ? (ט) וחדף

שוואור : זא וואהר גאטט לעכט ! ער זאלל ניכט שטערבן . (ז) דא ריף יהונתן דוד , זאגטע איהם דיזען פאָר-גאנג , פֿיהרטע איהן צו שאול , אונד דוד בליב בייא איהם , וויא פֿאָרהין . (ח) אינדעם דויערטע דער קריג פֿאָרט דוד צאָג צו פֿעלדע , ליפֿערטע דען פֿלשחים איינע שלאַכט , אונד מאַכטע אונטער איהנן איינע גראַסע נידרלאַגע . זיִא מוסטן ענדליך פֿליהן פֿאָר איהם . (ט) הירוויף איבערפֿיל שאול דער בעזע גייזט פֿאָם עוויגן (טיפֿע שוועהרמוהט) , ער זאָס אין זיינעם רוזע , דען וואורף שפיו אין דער האַנד האַלטענד : אונד דוד שפילטע דיִא האַרפֿע . (י) דאָ וואַלטע שאול דען דוד מיט דעם שפיסע , ביז אן דיא וואַנד דורכשטאָסן . ער וויך איהם אַבער אויס , אונד ערשלוג דען שפיס אין דיא וואַנד . דוד ליף וועג , אונד פֿליכטטע זיך נאָך אין דערועלכן נאָכט . (יא) שאול שיקטע נעמליך באַטטן , אין דוד'ס הויז , איהן דאָ צו בעוואַכען . אונד אין דער פֿריה אומ-צוברינגן . דא שפראַך מיכל צו דוד : ווען דוא דיך דיזע נאָכט רעטעזט , זאָ ווירסט דוא מאַרגען אומגבראַכט . (יב) זיא ליים איהן דאָהער דורך דאָ פֿענסטער הינאָב , ער פֿלאָה , אונד ענטקאָם . (יג) מיכל נאָם אינצווישען איינען

וישבע שאול חיהיהוה אס יומת : (ז) ויקרא יהונתן לדוד ויגדלו יהונתן את כל הדברים האלה ויבא יהונתן את הדוד אל שאול והי לפניו באחמול שלשום : (ח) ותוסף המלחמה להיות ויציא דוד וילחם בפלשתים ויך בהם מכה גדולה וינסו מפניו : (ט) ותהי רוח יהוה ירעה אל שאול והוא בביתו יושב וחינתו בידו ודוד מנגן ביד : (י) ויבקש שאול להכנות בתגית בדוד ובקיר ויפטר מפני שאול ויך את התגית בקיר ודוד גם וימלט בלילה הוא : (יא) וישלח שאול מלאכים אל בית דוד לשמרו ולהמיתו בבקר ותגיד לדוד מיכל אשתו לאמר אס אינקה ממלט את נפשה תלילה מחר אתה מומת : (יב) ותרד מיכל את הדוד בעד החלון וילך ויברח וימלט : (יג) ותקח מיכל את

החרפים

ב א ו ר

(ט) וחתי כ'כאשר ראה כי דוד מכלים מאוד , עבר עליו רוח קנאה , והיה רוח רעה מצעתו . מנגן ביד , ענינו מנגן בכינור , ולפי שמכים עליו באכזעות ידים , כאמר בכל מקום מנגן ביד . (י) גם וימלט , גם לכיתו ומסס כמלט צו בלילה , באופן שמסרש נפ' הבא . (יא) לשמרו ולהמיתו , לשמרו כל הלילה ולהמיתו

הַחֲרָפִים וְהַשָּׁם אֶל־הַמָּטָה וְאֵת
כְּבִיר הָעֵזִים שִׁמְרָה מְרֵאֲשֶׁתוֹ
וְהָבֶס בְּבָגְדָּי: (יד) וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל
מַלְאָכִים לְקַחַת אֶת־דָּוִד וְהָאֹמֶר
הַלֵּה הוּא: (טו) וַיִּשְׁלַח שָׁאוּל
אֶת־הַמַּלְאָכִים לְרֹאוֹת אֶת־דָּוִד
לֵאמֹר הֲעֵלוּ אֹתוֹ בַּמָּטָה אֵלַי
לְהַמִּיתוֹ: (טז) וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים
וְהִנֵּה הַחֲרָפִים אֶל־הַמָּטָה וְכְבִיר
הָעֵזִים מְרֵאֲשֶׁתוֹ: (יז) וַיֹּאמֶר
שָׁאוּל אֶל־מִיכָל לְמָה כָּכָה
רַמִּיתְנִי וְהִשְׁלַחְתִּי אֶת־אִיבֵי
וַיִּמְלֹט וְהָאֹמֶר מִיכָל אֶל־שָׁאוּל
הוּא־אָמַר אֵלַי שְׁלַחְנִי לְמָה
אַמְיִתְךָ: (יח) וְדָוִד בָּרַח וַיִּמְלֹט
וַיָּבֹא אֶל־שְׁמוּאֵל הַרְמָתָה וַיִּגְדַּלְוֹ

את רש"י

איינען הויזגעצן , לענטע איהן אין דאָן
בעט , טאהט איין ראָהעס ציגענפֿעלל
איהם צו קאָפֿען , אונד דעקטע איין
טוך דאַריבער . (יד) אַלס נון שאול
באַטען שיקטע , דוד אַבצודהאַלען ,
זאַנטע זיא : ער איזט קראַנק .
(טו) שאול שיקטע אַבער דיא באַטען
ווידער הין , דוד אין אויגענשיין צו נעמו ,
אונד שפראַך : ברינגעט איהן צו מיר אים
בעטע הערויף , דאַס מאַן איהן אומ־
ברינגע . (טז) דיא באַטען קאַממען ,
אכר זיה ! דאָ לאַג איין געצנבילד אים
בעטע , אונד איין ראָהעס ציגענפֿעלל
צו קאָפֿען . (יז) שאול לים דער מיכל
זאַגען : ווארום האסט דוא מיך זאָ הינטר־
גאַנגן , אונד מיינען פֿיינד וועג גלאַסן ,
דאַס ער ענטקאַם ? מיכל שיקטע דעם
שאול צור אַנטוואַרט : ער־זאַנטע צו מיר :
לאַס מיך פֿאַרט ! ווארום זאָלט איך דיק
ערשט אומברינגען מיסן ? (יח) דוד
פֿלאַה אַלזאָ אונד ענטקאַם . ער גינג
נאָך רמה צו שמואל , ערצעהלטע איהם
אַללעס

באור

ולחמיתו בנוקר * (יג) החרפים , עשויס
בדמות אדם (רש"י) . ולא היו כל החרפים
כעבדים , כ"ג הרמב"ן . עיין מ"ש על פסוק
ותגב רחל את החרפים . ואולי העמידו להם
בימים ההם כלמי עץ בחדרי ביתם לנוי , כאשר
עושים עוד עתה * ומן הכלמים ההם לקחה
אחד ושמה במטה * כביר העזים , פי' רד"ק
כר עשוי משער העזים * ורש"י פי' עור מופשט
שלא כקמת , פלוגי"ל בלע"ז . והוא לדעתי
פחלי"ץ , בל"א (לאַנגהאַריג) . וכן
תרנמתי * ושמה זאת מראשותיו של הכלם ,
שדמה כשער ראש אדם . ואע"פ שידעה שסוף
סוף יגלה הדבר , מ"מ חשבה בין כך ימלט
(יח) בניות , מקום היה חין
שמוא

צו זיינר זייטן) (יג) ותיקה מיכל .
כדי שלא יצינו שצרה וירדפו אחריו :
את החרפים * עשויס בדמות גוף
אדם : כביר העזי' . עור מופשט שלם
כחמת פלוגי"ל בלע"ז : (Floche איין
אַטר לאַפען) : שמה מראשותיו . לפי
שאין לחרפי' שיער וזה דומה לשיער
אדם : (יז) הוה חמר חלי וגו' .
אתה מוסרתני ביד לסטים אחד שלף
חרבו

דוד ויתרחק , עד שאי אפשר להשיגו אם ירדפו אחריו .
לעיר רמה , ושם בית המדרש , אשר בו היה

את כל אשר עשה לך שאול
 ויגד הוא ושמואל וישבו בננות :
 (יט) ויגד לשאול לאמר הנה
 דוד בננות ברמה : (כ) וישלח
 שאול מלאכים לקחת את דוד
 וירא את הלקח הנביאים
 נבאים ושמואל עמד נצב עליהם
 ותהי על מלאכי שאול רוח
 אלהים ויחנפאו גם המה :
 (כא) ויגדו לשאול וישלח
 מלאכים אחרים ויחנפאו גם
 המה ויסקף שאול וישלח מלאכים
 שלישים ויחנפאו גם המה :
 (כב) וילך גם הוא הרמתה

אללעם, וואס שאול איהם גטאהן, אונד
 בעגאב זיך אלסדאן מיט שמואל נאך
 ניות . (יט) דיועס וואודרע שאול
 הינטערבראכט , אונד גואגט : זיה !
 דוד העלט זיך אויף : צוניות ביארמה .
 (כ) ער שיקטע וואגלייך באטען דיון ,
 דוד אכצוהאלען . אלס דיוע אבער דען
 טרופ פראפעטן ווייוואגן (הייליגע לידער
 זינגען) אונד שמואל , זיא לייטענד ,
 נעבן איהנען זאהן ; דאקאס איינע
 געטליכע בעגייסטערונג איבער דיה
 באטען שאולס , אונד זיא ווייוואגטען
 (ואנגן) מיט איהנען .

(כא) מאן בריכטעטעס דעם שאול ,
 אונד ער שיקטע אנדערע באטען . אבר
 אויך דיוע ווייוואגטן (ואנגען) מיט .
 שאול שיקטע איינע דריטע געזאנר-
 שאפט , אונד אויך דיוע ווייוואגטן
 (ואנגען) מיט . (כב) ענדליך גינג
 ער זעלבסט נאך רמה . אלס ער אן

בניות ק' בניות ק' ויבא רשי

דיא באור

חרבו עלי עד ששלחתיו : (יט) צניות
 בית אולפלא : (כ) להקת . סיעת :
 (כד) ויפשת

שמואל מגדל ומוחק כערי בני ישראל לכנזאי
 ה' . וכן ת"י בבית אולפלא , אלא שלדעתו
 כנזר כיות מן טיה , והיה בעיר אוחק לעיר בית
 לכוה בני הכנזאים, ויתורגס (הערבערגע) .

(כ) וירא , כל חכרת בני אדם לתכלית אחד , כמזא בלשון יסיד בבחינת תכליתם , ובלשון
 רבים בבחינת האנשים חלקי החברה . וכן באנשים האנשים אשר שלם יהושע לרגל את ירוחו ,
 כאמר ותכפנו בבחינת תכליתם , שהיו שניהם כמו אחד . (ושם כנאורי נשמע הפי' הוה בדפוס ,
 ואנכי לא יודעתי) . להקת , קהלת , והמלה ממהפכי אותיות האורש , כמו שלמה ושמה
 ודומיהם . נבאים , כת ימשכחים , עיון מה שכתנתי לעיל (י"א) . נצב , מלמד אותם ,
 כמו נצב על הקוצרים סקיד וממונה עליהם , להורותם מה יעשו (רד"ק) . וכת ימליף
 עליהן . (כד) ערום

מכלל יופי

יט (ג) ליד אבי , במקום שיצא אבי , או ליד ממש כמו נשען על ידו :
 (י) ויפטר , עומד , והענין שלוח , ויך בקור , תקעו בקור : (יג) [את החרפים
 הרדו אכתב שהיו נשים עושים צורות בעליהן לרוב אהבתן אותן] : (יז) רמתני ,
 התי' ולנקבה נמצאת : (כב) איפה , נכתבה "אע"פ המסורת והקבלה :
 כ (ג) כפשע

ויבא עד-בור הגדול אשר
 בשכנו וישא ויאמר איפה שמואל
 וידוד ויאמר הנה בנות ברמה:
 (כג) וילך שם אל-ננות ברמה
 ותהי עליו גסהווא רוח אלהים
 וילך הלוד ויתנבא עד-באו
 בנות ברמה: (כד) ויפ'שט גם-
 הוא בגדיו ויתנבא גם-הוא
 לפני שמואל ויפל ערם כל-היום
 ההוא וכל-הלילה על-כן יאמרו
 הגם שאול בנביאים:

כ (א) ויברה דוד מננות ברמה
 ויבא ויאמר לפני יהונתן מה
 עשיתי מה-עוני ומרה-חפאתי
 לפני אביך כי מבקש את-נפשי:
 (ב) ויאמר לו חלילה לא תמות
 הנה לוד-יעשה אבי דבר גדול
 בניוח ק' נוח ק' בניוח ק' לאק' או
 רש"י

(כד) ויפשט גם הוא בגדיו • בגדי
 מלכות ללבוש בגדי התלמודים: ויפל
 ערו' • ברשן תירג' וונתן ונפל ערטילאי
 נסס ר' מנחם ששמע מפי ערבי אחד
 ברשן כל ערבי משוגע:
 (ג) כפשע

הסק מעל מתכך, לא שיפשיט כל בגדיו לא הסק לבדו, וכאמר בו ויעש כן, וילך ערום
 וגו' (ישעיה כ"ב), וכן כאן אין הכוונה שפשט שאל כל בגדיו, אלא כ"ש רש"י פשט
 בגדי מלכותו ולבוש כחך התלמודים, ונפל כן כפשט מבגדי מלכות כל היום כו':
 כ (א) ויברח, בעוד שהי' שאל מתנבא היתה לו הרווח' לברוח • (ב) אין זאת, אין
 נמה עדכרת אלי ממש •

דיא גראסע סיסטערנע בייא שכה קאם,
 פראגטע ער: וואָ דוועלט זיך שמואל
 אונד דוד אויף? מאָן זאָגטע צו ניות,
 בייא רמה • (כג) ער גינג הין, נאָך
 ניות בייא רמה, אבר אויך איהן ערגריף
 איינע געטליכע בעגייסטרונג, אונד ער
 ווייזאָגטע (זאָנג), אינדעס ער איממער
 ווייטר גינג, ביז ער צו ניות בייא רמה
 אַנקאַם • (כד) דויר צאָג ער זיינע
 קליידער אויס, ווייזאָגטע פֿאַר שמואל,
 אונד לאָג ענטקליידעט, דיזען גאַנצען
 טאַג, אונד דיא גאַנצע נאַכט, דאַהער
 שפראַך מאָן: איזט אויך שאול אונטער
 דען פראָפֿעטן?

כ (א) אונטערדעסן ענטפלאָה דוד
 פֿאַן ניות בייא רמה, קאָם צו
 יהונתן, אונד שפראַך: וואָס האָבע
 איד גטאַהן? וואָס איזט מיין פֿרברעכֿן?
 וואָס מיינע זינדע געגן דייען פֿאַטער,
 דאַס ער מיר נאָך דעם לעבן טראַכטעט?
 (ב) דאַז זייא פֿערן, שפראַך יהונתן,
 דוא ווירסט ניכט שטערבן • זיה! מיין
 פֿאַטער טוהט ניכטס, עס זייא גראָם
 אָדר

באור

ערום • ת'י ברשן, וכתב רש"י נסס ר' מנחם
 ששמע מפי ערבי אחד ברשן כלשון ערבי משוגע
 ע"כ • ובאמת אין משמעות לשון עירום כפשט
 מכל דבר המכסה, שא"כ יתחייב שהלך ישעיה
 הנביא ג' שכי' מבלי כל כסות ולא התבושש, לא
 כל חסרון מהבגדי אשר הרגל האד' להתכסו'
 כסתמיד נקרא עירום, אע"פ שאיננו ערום
 ממש • וכן הדבר בישעיה, שאמר לו ה' ופתחת
 ערום • וכאמר בו ויעש כן, וילך ערום
 וגו' (ישעיה כ"ב), וכן כאן אין הכוונה שפשט שאל כל בגדיו, אלא כ"ש רש"י פשט
 בגדי מלכותו ולבוש כחך התלמודים, ונפל כן כפשט מבגדי מלכות כל היום כו':
 כ (א) ויברח, בעוד שהי' שאל מתנבא היתה לו הרווח' לברוח • (ב) אין זאת, אין
 ואין